

Praktiska Sverige AB

Org.nr. 556257-5786

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Praktiska gymnasiet Gnesta
belägen i Gnesta kommun

Tillsyn i Praktiska gymnasiet Gnesta

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Praktiska Sverige AB (556257-5786) under våren 2015. Praktiska gymnasiet Gnesta besöktes av Skolinspektionen mellan den 24 och den 26 mars 2015. Vid besöken genomfördes intervjuer med bland annat rektorn samt lärar- och elevgrupper. Avseende en del bedömningsområden har huvudmannen och rektorn inkommit med kompletteringar den 30 april 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat:

Nationell statistik från 2014 visar att 68 procent av eleverna vid Praktiska gymnasiet Gnesta slutför utbildningen och får en gymnasieexamen inom fyra år från att utbildningen påbörjades. Andelen elever som får lägst det godkända betyget E i alla ämnen är 47 procent 2014. Samma år är den genomsnittliga betygspoängen 13,1 då alla elever, även de som inte fått gymnasieexamen, är inräknade.

Resultat värdegrundsarbetet:

Enligt resultat av enkät om kränkande behandling och studiero, genomförd 2014 vid Praktiska gymnasiet Gnesta, och som skolan själv redovisar i plan mot diskriminering och kränkande behandling, upplever elever att skolenheten behöver arbeta för bättre studiero under lektionerna. I enkäten svarar 60 procent av eleverna att det sociala klimatet på skolan behöver förbättras och det framkommer även att eleverna upplever att personalens attityd gentemot elever behöver förbättras. Resultaten av Skolinspektionens enkät till elever i januari 2015 indikerar, genom höga indexvärden även i jämförelse med andra skolor som medverkar i skolenkäten, positiva värden vad gäller den upplevda tryggheten, studieron samt arbetet för att förhindra kränkningar vid Praktiska gymnasiet Gnesta. Personalenkäten indikerar, genom höga indexvärden även i jämförelse med andra skolor som medverkar i skolenkäten, goda resultat gällande grundläggande värden på skolan, trygghet och studiero. Personalenkäten indikerar dock något lägre resultat beträffande arbetet med att förhindra kränkningar och grundläggande värden i undervisningen.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten**Skolinspektionens ingripanden**

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande vid vite	2015-10-15
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande vid vite	2015-10-15
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Föreläggande vid vite	2015-10-15
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande vid vite	2015-10-15
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande vid vite	2015-10-15
8. Garanterad undervisningstid i yrkesprogram	Ingen brist konstaterad	

Sammanfattande bedömning

Inom ramen för denna tillsyn har Skolinspektionen granskat ovan angivna områden och även följt upp effekterna av huvudmannens arbete inom de områden som i tidigare tillsyn (Dnr 44-2012:1176) befunnits bristfälliga. Tidigare konstaterade brister kvarstår inom bedömningsområdena undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, bedömning och betygssättning, förutsättningar för lärande och trygghet samt styrning och utveckling av utbildningen. Inom andra områden har åtgärderna gett önskad effekt. Det gäller bland annat trygghet och studiero, där rektorn har arbetat för att stärka det sociala klimatet på skolan och där Skolinspektionens senaste enkät och tillsyn visar att studiemiljön och har förbättrats.

Denna tillsyn visar att utbildningen vid Praktiska gymnasiet Gnesta inte utgår från examensmålen i alla ämnen och att det inte finns någon samverkan mellan

lärarna i syfte att examensmålen ska uppnås och för att eleverna ska få en helhet i sina studier. Utbildningen har vidare inte utformats så att den ger eleverna ett aktivt lärarstöd som motsvarar författningarnas krav. Tillsynen visar också att det vid skolenheten förekommer undervisning som inte utgår från elevernas olika behov och förutsättningar, att det finns lärare som inte stärker elevernas självförtroende och vilja och förmåga att lära och att det förekommer undervisning som inte ger eleverna möjlighet till ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Tillsynen visar vidare att det finns elever vid Praktiska gymnasiet Gnesta som inte känner till utbildningsmålen vilket därmed försvårar deras möjlighet till reellt inflytande över utbildningen. Skolinspektionen betonar det allvarliga i att skolan brister på så många punkter inom det centrala arbetsområde som undervisningen utgör och detta trots att brister påpekats vid tidigare tillsyn.

Tillsynen visar vidare att skolans rutiner för stöd i form av extra anpassningar inte är tydligt implementerade hos alla lärare. Vid skolenheten finns lärare som inte ger eleverna stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen och det finns även elever som inte får sitt behov av särskilt stöd tillgodosett. Skolenhetens bristande arbete med att ge elever det särskilda stöd som de har behov av får konsekvenser för elevers möjlighet att genomföra arbetsplatsförlagt lärande (APL). Tillsynen visar även att bristande överlämningar vid lärarbyten har medfört att eleverna inte har bedömts och betygssatts utifrån kunskapskraven för respektive kurs. Det finns också lärare som inte gör en nyanserad och allsidig bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i de kurser de undervisar.

Vidare visar tillsynen att lärarna inte samverkar i arbetet med att nå utbildningsmålen, att elevhälsan inte används hälsofrämjande och förebyggande samt att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Vid skolenheten finns, och har även tidigare funnits, omfattande behov av utvecklingsåtgärder. Rektorn har identifierat utvecklingsbehov och i viss mån planerat för genomförande av åtgärder. Verksamheten brister dock i systematik vad gäller vissa områden. Lärare som varit anställda under merparten av läsåret har inte deltagit i utvecklingsarbete eller kompetensutveckling trots att de ansvarar för flera kurser som samtliga elever vid skolenheten läser. Detta får konsekvenser för elevernas möjlighet att slutföra utbildningen.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Praktiska Sverige AB att vid vite av 500 000 kr **senast den 15 Oktober 2015** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Praktiska Sverige AB inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Undervisning och lärande

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Praktiska Sverige AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i skolan utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner. (16 kap. 6 § skollagen, Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program SKOLFS 2010:14, 4 kap. 1 § gymnasieförordningen, Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)
- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)
- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)
- Lärarna stärker elevernas självförtroende samt vilja och förmåga att lära (Lgy 11 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)
- Lärarna ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. (Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna:

- Undervisningen i skolan ska utgå från och omfatta examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner.
- Undervisningen ska utformas så att eleverna får ett aktivt lärarstöd.
- I undervisningen ska det tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

- Lärarna ska stärka elevernas självförtroende samt vilja och förmåga att lära.
- Lärarna ska se till att eleverna får ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

*Motivering till bedömning av brist**Examensmål och ämnesplaner*

Av skollagen framgår att det för varje nationellt program ska finnas examensmål som innehåller mål för programmet.

Vid tillsynsbesöket i mars 2015 uppger elever i intervju att alla lärare vid skolan inte utgår från programmens examensmål. Elever och lärare uppger i intervju att enskilda lärare lyfter examensmålen och att det i ett fåtal ämnen förekommer varierande grad av så kallad "infärgning". Med begreppet "infärgning" menas att eleverna inom de gymnasiegemensamma ämnena arbetar med moment som kan kopplas till deras respektive yrkesprogram. Så sker dock inte i alla ämnen och på alla program. Intervjuer visar även att många elever inte känner till vad examensmål är och vad syftet är med dessa. En del gymnasiegemensamma ämnen upplever eleverna som tråkiga och som en upprepning av grundskolan. I dessa ämnen är det enligt eleverna särskilt tydligt att utbildningen inte utgår från de olika yrkesprogrammets examensmål.

Personal vid elevhälsan uppger i intervju att lärare i gymnasiegemensamma ämnen inte lägger upp innehållet så att eleverna upplever att det hör till deras yrkesutbildning. Flera av skolans lärare är nyanställda och uppger att de inte har kommit in i samverkan i syfte att utbildningen ska riktas mot programmets examensmål i alla ämnen. Lärare uppger att de bedömer att elevernas tidigare utbildning i pågående kurser, gällande en del av de program som anordnas vid skolenheten, varken har utgått från examensmål eller ämnesplaner i yrkesämnena. Lärare som undervisar på dessa program uppger att de har en svår uppgift i att gå igenom elevernas individuella studieplaner och kontrollera att eleverna i någon mån har den kunskap som krävs för att de ska få betyg i kurserna. Svårast är det för elever som går i årskurs tre och som har mindre än en sjättedel kvar av sin utbildning.

Rektorn uppger i intervju att hon har brett nyanställda lärare, ansvariga för undervisningen vid de yrkesprogram där undervisningen fram till innevarande termin inte har utgått från yrkesämnenas ämnesplaner, att kontrollera att eleverna har gått igenom alla moment som de ska. Rektorn uppger även att skolans lärare har behov av utbildning gällande styrdokumentet. Rektorn ser

så kallad infärgning och samverkan mellan lärare som ett sätt att arbeta mot examensmålen och uppger att lärare vid skolenheten inte lyckas med detta. Rektorn beskriver att hon har skapat möten för att lärarna ska börja samarbeta och att hon köpt anpassade läromedel för att den så kallade infärgningen och arbetet mot examensmålen ska underlättas. Lärarna har dock inte kommit igång med samarbetsprojekt och de har heller inte använt de nyinköpta läromedlen med programinfärgat innehåll, uppger rektorn.

Skolinspektionens utredning visar att utbildningen vid Praktiska gymnasiet Gnesta inte utgår från examensmålen i alla ämnen. Det finns inte någon samverkan mellan lärarna i syfte att examensmålen ska uppnås och för att eleverna ska få en helhet i sina studier. (Se bedömning under Förutsättningar för lärande och trygghet.) Eftersom tidigare anställda lärare inte har utgått från yrkesämnenas ämnesplaner i pågående kurser, får eleverna inte en undervisning som utgår från examensmål och ämnesplaner. Skolinspektionen bedömer att detta får allvarliga konsekvenser för de elever, i främst årskurs tre, som under mindre än en sjättedel av utbildningstiden behöver bedömas mot huvuddelen av det kunskapsinnehåll som undervisningen inte inriktats mot tidigare. Elever på de program där detta är aktuellt har därmed inte getts tillräcklig möjlighet att uppnå kraven för en yrkesexamen. Huvudmannen och rektorn måste därmed vidta åtgärder för att säkerställa att undervisningen utgår från och omfattas av examensmålen för respektive program.

Aktivt lärarstöd

Skollagen anger att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Av lektionsobservationer framgår att det finns elever som ägnar huvuddelen av en lektion till att surfa privat på mobilen och att läraren, trots att detta uppmärksammas, inte stödjer och stimulerar eleverna att komma vidare i sitt arbete. Intervjuer med elever bekräftar att detta är vanligt förekommande i en del ämnen. Elever uppger att de har lärare som är bra på att ge förklaringar och stödja dem under lektionerna men att det även finns lärare som inte är bra på det. Elever beskriver att de ibland behöver gå ut från lektionen och fråga rektorn för att förstå vad lärare menar. Lärare uppger vid intervjun att en omstrukturering och mindre undervisningsgrupper har förbättrat deras möjligheter att stödja eleverna, men att eleverna har väldigt olika behov och att de har låga förkunskaper och brister i studieteknik. Rektorn uppger att undervisningen i en del ämnen är bra men att undervisningen i andra ämnen,

trots åtgärder och mindre undervisningsgrupper, behöver utvecklas för att innebära ett aktivt lärarstöd för eleverna.

Vissa elever uppger att de bedriver mesta delen av sina studier hemma och inte i skolan. Det finns vid skolenheten elever som läser ett fjärde år (se vidare bedömningen av extra anpassningar och särskilt stöd) och en del av dessa elever uppger att de endast får undervisning ledd av lärare i en kurs och under tre timmar varje vecka och att resten är självstudier. Lärarna har inte förklarat vad det är eleverna ska kunna för att uppnå kunskapskraven och ibland upplever eleverna att det är svårt att arbeta hemma. Elever uttrycker att de har önskat att få hjälp i fler kurser än den där de erbjuds undervisning tre timmar i veckan. Rektorn bekräftar i intervju att flera elever arbetar hemifrån och anser att eleverna bedriver heltidsstudier, delvis genom självstudier, både i skolan och hemifrån. Lärare uppger att de har fått i uppgift av rektorn att utforma uppgifter så att elever kan bedriva distansstudier. Detta gäller förutom elever som läser ett fjärde år även enstaka elever som läser utbildningen under de ordinarie tre åren. Lärare är inte nöjda med detta upplägg då de menar att detta inte innebär ett aktivt lärarstöd för dessa elever. Vad gäller elever som läser ett fjärde år, uppger lärare att de försöker få eleverna att komma till fler lektioner men att många av dem bara kommer och får uppgifter för att sedan göra en provning. Rektorn uppger att distansundervisning inte är något problem så länge eleverna är självgående och kapabla att bedriva självstudier.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att delar av den undervisning som bedrivs vid Praktiska gymnasiet Gnesta inte innebär ett aktivt lärarstöd på ett sätt som motsvarar författningarnas krav. För att eleverna ska kunna ges ett aktivt lärarstöd krävs att lärarna stimulerar, stödjer och handleder eleverna i undervisningen. Av såväl intervjuer med elever, lärare och rektor som av lektionsobservationer framkommer att det finns återkommande undervisning på Praktiska gymnasiet Gnesta som inte innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. Att i undervisningen lämna eleverna att själva lösa uppgifter och samtidigt underlåta att ge sådant stöd och handledning är därmed inte förenligt med författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn måste därför vidta åtgärder för att säkerställa att all undervisning vid Praktiska gymnasiet Gnesta innebär ett aktivt lärarstöd för alla elever.

Elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. I utbildningen ska det tas hänsyn till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de

utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Elever uppger vid intervju att de flesta lärare vid Praktiska gymnasiet Gnesta bara undervisar på ett sätt och att undervisningen inte anpassas efter deras olika förutsättningar och behov. Elever ger exempel på lärare som bara riktar undervisning mot elever som är aktiva muntligt och att de inte får möjlighet att utveckla sina kunskaper på olika sätt. Elever beskriver att det finns lärare som favoriserar de elever som motsvarar lärarens förväntningar och att de elever som önskat redovisa sina kunskaper skriftligt inte har fått möjlighet att göra detta. Den elev som är blyg och inte kan prestera muntligt har svårt att utvecklas och tillgodogöra sig undervisningen i en del gymnasiegemensamma ämnen, menar eleverna. Elever uppger att undervisningen ofta är uppbyggd så att alla ska göra samma sak och att de har fört dialog med rektorn kring detta.

Lärare uppger vid intervju att det finns goda förutsättningar för att individanpassa undervisningen i en del ämnen där undervisningsgrupperna är små. Lärare uppger också att det krävs individanpassad undervisning för att eleverna ska nå kunskapskraven. Vid resonemang kring varför många elever inte lyckats nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i en del gymnasiegemensamma ämnen anger lärare dock inte bristande individanpassning som anledningen, utan istället elevernas frånvaro, bristande baskunskaper och studieteknik.

Personal vid elevhälsan uppger i intervju att lärare i gymnasie-gemensamma ämnen ofta lägger undervisningen på en för eleverna för hög nivå, att lärarna inte ser individens behov och att ett och samma undervisningsmaterial uteslutande används av lärarna. Rektorn uppger vid intervjun att flera lärare är bra på att individanpassa undervisningen, men att det även finns lärare och ämnen där anpassning efter elevernas behov inte sker och att detta bland annat får negativa konsekvenser för elevernas kunskapsresultat. Som en extra åtgärd, för att ge eleverna möjlighet till stöd och stimulans, planerar rektorn för att erbjuda eleverna extra undervisningstid. Denna extrainsatta undervisningstid, som ska ske utanför den ordinarie undervisningen på eftermiddags- och kvällstid under vårterminens sista veckor, ska enligt rektorn ge eleverna möjlighet att höja resultaten.

Eftersom det vid intervjuer med såväl elever som med elevhälsans personal och rektorn framkommer att det vid Praktiska gymnasiet Gnesta förekommer undervisning som inte utgår från elevernas olika behov och förutsättningar bedömer Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav i denna del. Att detta inte bekräftas i intervju med lärare föranleder ingen

annan bedömning. Även om rektorn planerar för att erbjuda eleverna extra undervisningstid där eleverna ska få möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling, är detta inte tillräckligt. Individanpassning ska inte vara ett erbjudande efter ordinarie lektioner. Det är väsentligt att i all undervisning, och i alla ämnen, ta hänsyn till elevernas olika behov av stöd och stimulans. Huvudmannen och rektorn måste därmed vidta åtgärder för att säkerställa att det i all undervisning ska tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Stärka självförtroende samt vilja och förmåga att lära

Läroplanen anger att läraren ska stärka varje elevs självförtroende och vilja att lära samt organisera arbetet så att eleven upplever kunskapen som meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.

Elever vid Praktiska gymnasiet Gnesta beskriver i intervju att de flesta av skolans lärare stöttar dem och säger att de kommer att klara av kursen om de bara försöker. Samtidigt beskriver eleverna att de inte blir motiverade att prestera under vissa lektioner. Det finns ämnen och lärare som ger upp och låter dem "slappa" under lektionerna och elever uppger att närvaron påverkas i ämnen som de inte upplever som motiverande. Skoltrötta elever beskriver att de inte har orkat delta i undervisning som de upplevde vara en upprepning av grundskolan och att detta lett till betyget F i flera ämnen.

Dokumentstudier av lärares kursplaneringar visar att lärare generellt bedömer att samtliga elever har låga baskunskaper i ett ämne och därför planerar att lägga upp undervisningen för samtliga elever så att en fjärdedel av kursen består av repetition av grundskolans kursplan i ämnet. Lärare anger, i skolans kvalitetsrapport från 2014, att elevers frånvaro är den största orsaken till att elever har fått F. Det finns vidare lärare som i intervju anger att det är svårt att motivera elever, lyfta elever som har det svårt i skolan och samtidigt motivera elever som vill komma längre.

Rektorn uppger vid intervju att lärarna anser att eleverna ska ta mer ansvar för sin närvaro, trots att frånvaron från lektionerna egentligen beror på att eleven tycker att undervisningen är tråkig. Rektorn menar att lärarna inte har engagerat sig i eleverna och stärkt dem och många av elevernas F betyg beror på detta. Elever, lärare och rektorn uppger att undervisningen och sättet på vilket lärarna organiserar skolarbetet har förbättrats under det senaste läsåret men elever, elevhälsan och rektorn menar att det fortfarande finns lärare som inte motiverar eleverna och som bedriver undervisning som eleverna inte upplever som meningsfull.

Eftersom tillsynen visar att det på Praktiska gymnasiet Gnesta finns lärare som inte stärker elevernas självförtroende och vilja och förmåga att lära uppfyller verksamheten inte författningarnas krav. Även om det skett vissa förbättringar under det senaste läsåret finns det fortfarande lärare som inte organiserar arbetet på ett sätt som upplevs som meningsfullt för eleverna, vilket får konsekvenser för elevernas kunskapsresultat. Huvudmannen och rektorn måste därmed säkerställa att alla lärare i all undervisning stärker elevernas självförtroende och vilja och förmåga att lära.

Elevernas inflytande

Av läroplanen framgår att eleverna fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Skolans mål är att varje elev aktivt ska utöva inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Läraren ska utgå från att alla elever kan och vill ta ett personligt ansvar för sitt lärande. Läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen samt tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Elever och rektorn beskriver vid intervju hur skolenheten under rektorns ledning har utvecklat arbetet med elevdemokrati genom klassråd och elevråd. På klassråd pratas det enligt elever mest om skolmat och lärarna ger information. Elever uppger att det sällan talas om utbildningsmål och undervisning även om elever ger exempel på lärare som frågar dem vad de tycker om undervisningen. Av intervjuer framgår att flera elever inte känner till målen för utbildningen eller vilka kurser de ska läsa. Elever som Skolinspektionen träffar vet inte vilken inriktning på programmet de läser och de uppger att de inte har sett sin individuella studieplan tidigare. Elever beskriver att de försökt få inflytande över undervisningen i en del ämnen men att lärare av olika skäl inte har gjort eleverna delaktiga. Eleverna uppger att de under årskurs ett och två läste mycket färre poäng och att de därför har extra många poäng att läsa in under årskurs tre. Eleverna upplever att detta gör att det inte finns så mycket möjlighet att påverka undervisningen eftersom skolans planering av kurser inte har varit den bästa. Andra elever beskriver hur de i gymnasiegemensamma ämnen har bett läraren att få lära och examineras på ett annat sätt än det som läraren planerat för. De har inte fått gehör för detta hos läraren men däremot har eleverna fört en dialog med rektorn. Yrkeslärare uppger vid intervju att små undervisningsgrupper gör det lätt att lyssna på elevernas synpunkter.

Av Praktiska gymnasiet Gnestas kvalitetsrapport för 2014 redovisar skolenheten att 42 procent av eleverna tycker att de kan få vara med och påverka hur lektioner läggs upp. Detta är en förbättring mot föregående år då 32 procent av eleverna svarat att de får påverka lektionsupplägget. Rektorn uppger vid intervju att eleverna har inflytande över undervisningens former men inte fullt ut över dess innehåll. De ämnen där undervisningen inte anpassas efter elevernas behov är samma ämnen som eleverna inte ges inflytande över. Rektorn har talat med eleverna om detta.

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever vid Praktiska gymnasiet Gnesta som inte känner till utbildningsmålen, eller ens vilken inriktning på programmet de läser och detta är omständigheter som starkt försvårar deras möjligheter till reellt inflytande över utbildningen. Även om det finns lärare som beskriver att de lyfter fram och lyssnar på elevernas synpunkter gällande undervisningen, framför rektorn och eleverna att eleverna inte ges tillräckligt inflytande över undervisningens innehåll gällande vissa ämnen och vissa delar av utbildningen. Verksamheten motsvarar därmed inte författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn måste därmed säkerställa att eleverna i all undervisning ges ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Ett föreläggande enligt skollagen får förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Som Skolinspektionen redovisat ovan i detta beslut uppfyller Praktiska Sverige AB:s verksamhet vid Praktiska gymnasiet Gnesta inte de krav som följer av författningarna. Praktiska Sverige AB föreläggs därför att vidta de åtgärder som beskrivits ovan. De brister som konstateras beträffande undervisning och lärande försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Eftersom brister inom området undervisning och lärande kvarstår vid Skolinspektionens tillsynsbesök i mars 2015 kan bristerna med hänsyn till den tid som förflutit inte anses vara av tillfällig art. Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna är allvarliga och att det därmed föreligger skäl att förena föreläggandet med vite.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Praktiska Sverige AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8–9 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna:

- Ansvariga på skolan ska skyndsamt ge eleverna stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om de riskerar att inte uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd.

Motivering till bedömning av brist

Stöd i form av extra anpassningar

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Elever uppger vid intervju att om de riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får de extra hjälp under lektionerna av flera lärare, men att det också finns lärare som inte ger dem det stöd och de anpassningar de behöver i undervisningen. Elever uppger att detta har fått konsekvenser för deras kunskapsresultat där de har fått betyget F i flera ämnen. Lärare uppger vid intervju att extra anpassningar möjliggörs genom små undervisningsgrupper och extrainsatt undervisningstid. Några lärare uppger

att de sätter in extra anpassningar omedelbart då eleverna behöver stöd och ger en del exempel på extra anpassningar som sätts in i den ordinarie undervisningen. Andra lärare som Skolinspektionen talar med känner dock inte till vad extra anpassningar är för något.

Lärare och personal vid elevhälsan uppger vid intervju att det stöd i form av extra anpassningar som skolan främst erbjuder är mer undervisningstid utanför den ordinarie tiden. Även detta bekräftas av rektorn. Personal vid elevhälsan uppger att de har utbildat lärarna i vad som är skillnaden mellan extra anpassningar och särskilt stöd. Rektorn uppger att skolan har fokuserat på handledning av olika pedagoger gällande hur elever ska ges stöd i form av extra anpassningar. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår dock att lärare ansvariga för de ämnen där elevernas resultat är låga, inte deltar vid handledning och fortbildning (se bedömning under arbetsområde Styrning och ledning). Av intervjuer med personal vid elevhälsan och med rektorn framgår att de lärare som inte individanpassar undervisningen efter elevernas behov inte heller ger extra anpassningar i den ordinarie undervisningen. De elever som läser program där lärarbyten i yrkesämnena skett nyligen har inte tidigare fått det stöd i form av extra anpassningar som de behöver varken i avslutade eller pågående kurser, uppger elevhälsans personal.

Utredningen visar att de arbetssätt som rektorn försöker lyfta fram för stöd i form av extra anpassningar inte är implementerade hos alla lärare vid tillsynsbesöket. Eftersom tillsynen visar att det på Praktiska gymnasiet Gnesta finns lärare som inte ger eleverna stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen uppfyller verksamheten inte författningarnas krav. Även om rektorn kompenserar med erbjudande om mer undervisningstid och handledning av lärare kommer detta inte alla elever till del. Det är vid skolenheten inte tydligt hur extra anpassningar ska genomföras och rektorn och elevhälsan kan inte säkerställa att stöd i form av extra anpassningar sätts in i alla ämnen och efter elevernas behov. Huvudmannen och rektorn måste därmed säkerställa att ansvariga på skolan skyndsamt ger elever stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om elever riskerar att inte uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Särskilt stöd

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ges särskilt stöd.

Av intervjuer med elever framgår att elever har fått hjälp med att passa tider och ett specialscheman av rektorn där det anges att de ska delta på extrainsatta

lektioner under eftermiddags- och kvällstid. Elever i årskurs tre beskriver att de har fått åtgärdsprogram utarbetade veckan innan tillsynsbesöket och att detta var första gången som de upplevde att stödet från skolan var seriöst.

Uppgifter från lärare, elevhälsans personal och rektorn går isär vad gäller antalet aktiva åtgärdsprogram, rutiner kring utarbetande av åtgärdsprogram och det särskilda stöd som skolan ger elever då utredningar visar att de har behov av sådant. Rektorn uppger att skolan hade 28 aktiva åtgärdsprogram vid slutet av läsåret 2013/14 men att de flesta av dessa avslutades i september 2014 i och med att lagstiftningen om extra anpassningar började gälla. Inför Skolinspektionens besök på skolan skriver rektorn i februari 2015 att inga elever vid Praktiska gymnasiet Gnesta ges särskilt stöd utan att vanligaste stödinsatsen är extra anpassningar. Representanter för elevhälsan uppger att det vid tillsynsbesöket i mars 2015 finns två aktiva åtgärdsprogram vid skolenheten medan lärare uppger att det finns åtgärdsprogram för alla elever som läser ett fjärde år.

Lärare uppger att informationen i åtgärdsprogram inte alltid når dem och att elevernas behov behöver förankras hos samtliga undervisande lärare. Elevhälsans personal uppger att det behövs utarbetas fler åtgärdsprogram och ges särskilt stöd till fler elever än de som får det idag. Detta eftersom alla elever inte klarar av att läsa in kurser vid den extrainsatta undervisningen. Elevhälsans personal ger även exempel på att utredda elever har behov av särskilt stöd i samband med det arbetsplatsförlagda lärandet (APL) i undervisningen i svenska som andraspråk samt behov av studiehandledning på modersmålet och som inte får detta stöd. Personal vid elevhälsan uppger även att det finns elever på skolan som inte under pågående kurser i yrkesämnen har fått det särskilda stöd som de behöver för att klara studierna. Rektorn uppger att elever som läser svenska som andraspråk behöver fler timmar för att hinna bli klara med kursen och beskriver att de särskilda stödåtgärder som erbjuds elever som har behov av detta, är samma åtgärder som vid extra anpassningar men mer långvariga.

Rektorn uppger att till de elever som har behov av särskilt stöd kan skolan erbjuda stöd utanför klassrummet, möjlighet att gå om en kurs eller förlängd undervisning. Tretton elever läser innevarande läsår ett fjärde år vid skolenheten. Rektorn uppger vid intervju att det fjärde året är att betrakta som en särskild stödåtgärd och att eleverna ska ha åtgärdsprogram så länge de inte är klara med sina gymnasiekurser. Lärare beskriver att den särskilda stödinsatsen som ges fjärdeårseleverna, innebär att de kommer till skolan för undervisning några timmar i veckan i den eller de kurser de ska läsa. Eleverna får sedan uppgifter av lärarna att arbeta med hemma. Lärarna ordnar en provning för eleverna när de är klara med alla moment. Vissa av dessa

elever deltar inte i undervisningen utan kommer till skolan och får uppgifter av lärarna. Rektorn uppger att hon träffar fjärdeårseleverna varje vecka och att de alla har individuella scheman.

Tillsynen visar att det på Praktiska gymnasiet Gnesta finns elever som är i behov av särskilt stöd. Vid intervju med elevhälsans representanter framkommer att inte alla dessa elever får det särskilda stöd de behöver och lärare uppger att de inte får information om vilka behov dessa elever har. Flertalet av eleverna som läser ett fjärde år har utredda behov av särskilt stöd. Även om bilderna går isär huruvida dessa elever har åtgärdsprogram eller inte, kan konstateras att såväl rektorn som lärare och elevhälsan bedömer att erbjudandet om att läsa ett fjärde år är en särskild stödåtgärd. Under sådana förhållanden ska eleverna också ges det särskilda stöd de har behov av. Alla de elever som läser ett fjärde år vid skolenheten, har inte fått det särskilda stöd som utredningarna visar att de har rätt till då flera av dessa elever bedriver omfattande självstudier istället för att skolan ger dem mer omfattande och relevant stöd i undervisningssituationen. De exempel som rektorn ger på särskilda stödåtgärder innebär att eleverna erbjuds mer tid, antingen i form av att de får gå om en kurs, får förlängd utbildning eller att de erbjuds extra undervisningstid utanför skoltid. Tillsynen visar också att den genomgående åtgärden för elever som är i behov av särskilt stöd är att de ges mer tid. Inte några av de exempel på åtgärder som ges, varken i åtgärdsprogram eller vid intervjuer, handlar om vilket pedagogiskt eller psykosocialt stöd eleven faktiskt har behov av för att klara de kunskapskrav som minst ska uppnås. Skolinspektionen bedömer därför att det på Praktiska gymnasiet Gnesta finns elever som inte får sitt behov av särskilt stöd tillgodosett. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn måste således säkerställa att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Ett föreläggande enligt skollagen får förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Som Skolinspektionen redovisat ovan i detta beslut uppfyller Praktiska Sverige AB:s verksamhet inte de krav som följer av författningarna. Praktiska Sverige AB föreläggs därför att vidta de åtgärder som beskrivits ovan. De brister som konstateras i skolans arbete med stöd i form av extra anpassningar och särskilt stöd försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Eftersom brister inom området extra anpassningar och särskilt stöd kvarstår vid

Skolinspektionens tillsynsbesök i mars 2015 kan bristerna med hänsyn till den tid som förflutit inte anses vara av tillfällig art. Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna är allvarliga och att det därmed föreligger skäl att förena föreläggandet med vite.

Bedömning och betygssättning

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Praktiska Sverige AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Läraren utvärderar elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs. (15 kap. 24 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg)
- Läraren utnyttjar vid bedömning och betygssättning all tillgänglig information om elevernas kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven, och gör en allsidig bedömning av dessa kunskaper. (15 kap. 24 § skollagen, 8 kap. 3 § gymnasieförordningen, Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna:

- Läraren ska utvärdera elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs.
- Läraren ska vid bedömning och betygssättning utnyttja all tillgänglig information om elevernas kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven, och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att betyg ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för en kurs. Läroplanen anger att läraren vid betygssättningen ska utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven, beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen, och utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper.

Intervjuade elever vid Praktiska gymnasiet Gnesta uppger att de nationella proven är ett slags slutprov som man måste klara av för att få ett betyg på en kurs. Samtliga intervjuade elever beskriver att all teoretisk bedömning för

betygssättning, även i yrkesämnena, sker utifrån skriftliga provsituationer. Om elever inte klarar av de skriftliga proven kan de i vissa ämnen få muntliga prov. I något ämne uppger eleverna att de inte har fått möjlighet att öva inför provet och att de då har misslyckats. Även personal vid elevhälsan uppger i intervju att lärarna bedömer för mycket skriftligt, att de brister i muntlig bedömning och att lärare i en del ämnen även brister i allsidig bedömning av elevernas kunskaper. Både elevhälsans personal och rektorn uppger vid intervju att skolenhetens lärare behöver arbeta mer med samverkan och sambedömning av elevernas kunskaper. Även bedömningsdokumentation, som Skolinspektionen tar del av i samband med tillsynsbesöket, visar att betygssättning i en del gymnasiegemensamma ämnen främst grundar sig på prov och skriftliga inlämningsuppgifter. De omdömen som finns i dokumentationen visar många exempel på värdeomdömen om elevernas personliga egenskaper istället för kunskapsutvecklingen i förhållande till ämnesplanerna och kunskapskraven. Skolinspektionen tar även del av flera exempel på prov där eleverna inte får utveckla sina svar. Proven innehåller *ett-ords-svar* som inte visar elevernas förmågor att resonera och trots detta är proven betygssatta med betygssteg som innebär att eleverna ska ha förmågan att resonera utvecklat och nyanserat.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att när eleverna bedöms i samband med det arbetsplatsförlagda lärandet, har de med sig en veckorapport som de ska fylla i tillsammans med handledaren. Elever uppfattar att veckorapporten endast är till för att skolan ska ha koll på hur många timmars arbetsplatsförlagt lärande (APL) de har genomfört och vilken matersättning de därmed ska få av skolan. Veckorapporterna uppfattas inte som något underlag för bedömning av kurser eller delar av kurser förlagda till APL. Delar kurser i samtliga gymnasiegemensamma ämnen är också förlagda till APL och ska därmed utgöra underlag för bedömning enligt uppgifter som rektorn inkommer med den 30 april 2015. Samtal mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och yrkesämnena förs för att kvalitetssäkra resultaten, skriver rektorn. Intervjuer med lärare och rektorn i samband med tillsynsbesöket visar att veckorapporterna fylls i av eleverna och att dessa fungerar som ett närvaroverktyg och inte som underlag för bedömning av elevernas prestationer. Det finns yrkeslärare som beskriver att de låter eleverna ta bilder av de arbeten som de utfört på praktiken och att detta samt samtal med handledarna utgör underlag för bedömning, men i övriga fall visar intervjuerna att bedömningen av elevernas kunskaper i samband med APL inte dokumenteras utifrån kunskapskraven annat än i just veckorapporterna. Skolinspektionen granskar i samband med tillsynsbesöket ett stort antal veckorapporter från olika yrkesprogram och den absoluta merparten av dessa

veckorapporter ser ut som enbart närvarorrapportering och innehåller väldigt få inslag av kvalitativ bedömning av kursen och moment förlagda till APL.

Av intervjuer med elever framgår att de elever som läser program där tidigare yrkeslärare inte utgick från ämnesplanerna (se arbetsområdet Undervisning och lärande) inte har blivit bedömda enligt kunskapskraven i yrkesämnena i såväl avslutade som pågående kurser. Elever uppger att kurserna har börjat om flera gånger, papper har kommit bort och det har inte dokumenterats någon bedömning av vad eleverna har gjort och klarat av. De yrkeslärare som är nyanställda på skolan, och som undervisar på de aktuella programmen, uppger att de inte har fått någon som helst överlämning av vad eleverna har arbetat med tidigare eller hur deras kunskaper har bedömts. De dokument för bedömning som huvudmannen har tagit fram har inte varit ifyllda och därmed inte varit till någon hjälp för läraren vid bedömning av elevernas kunskaper. Skolinspektionen har tagit del av ett antal underlag för bedömning och av dessa underlag framgår att alla moment som ingår i kurserna inte är bedömda. I de fall momenten är genomförda är de endast markerade som klara. Momenten är inte bedömda kvalitativt mot olika kunskapskrav och inte heller bedömda formativt eller framåtsyftande.

De nyutträdna lärarna uppger i intervju att de nu under kort tid förväntas göra en allsidig bedömning av vad eleverna kan i förhållande till kunskapskraven. Det är svårast att bedöma elever som läser årskurs tre menar lärarna. Detta eftersom de nu måste gå igenom samtliga moment inom de kurser där eleverna inte fått fullständig undervisning enligt ämnesplanerna och där eleverna fram till nyligen inte har bedömts utifrån kunskapskraven. Intervju med rektorn bekräftar att det fanns yrkeslärare som fram till några veckor före tillsynsbesöket inte utvärderade elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs. Lärare som undervisar i yrkesämnena handleds av en lärarkollega men har ibland svårt att förstå vad kollegan går igenom. Det finns yrkeslärare vid skolenheten som behöver bli bättre på att bedöma nyanserat utifrån förmågorna.

Utredningen visar att bristande dokumentation och bristande överlämningar vid lärarbyten har medfört att eleverna, i såväl avslutade som i pågående kurser, inte har bedömts och betygssatts utifrån kunskapskraven för respektive kurs. Likaså visar utredningen att det i pågående kurser inte har gjorts en nyanserad och allsidig bedömning av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen. Tillsynen visar att den bedömning av elevernas kunskaper som görs är ensidig och att övervägande bedömning läggs på skriftliga prov och inlämningar. Även om vissa lärare försöker göra en kvalitativ bedömning genom fotodokumentation och har samtal med elevernas handledare på APL

visar utredningen att det inte görs någon samlad bedömning, utifrån kunskapskraven för aktuella kurser, av de moment som eleverna genomför under APL. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn måste därför säkerställa att samtliga lärare vid skolenheten utvärderar elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, att lärarna utnyttjar all tillgänglig information om elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen och gör en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Ett föreläggande enligt skollagen får förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Som Skolinspektionen redovisat ovan i detta beslut uppfyller Praktiska Sverige AB:s verksamhet inte de krav som följer av författningarna. Praktiska Sverige AB föreläggs därför att vidta de åtgärder som beskrivits ovan. De brister som konstateras beträffande skolans arbete med bedömning och betygssättning försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Eftersom bristerna inom området bedömning och betygssättning kvarstår vid Skolinspektionens tillsynsbesök i mars 2015 kan bristerna med hänsyn till den tid som förflutit inte anses vara av tillfällig art. Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna är allvarliga och att det därmed föreligger skäl att förena föreläggandet med vite.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Praktiska Sverige AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)
- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna:

- Lärarna i skolan ska samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Elevhälsan ska användas förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.
- Eleverna ska ha tillgång till ett skolbibliotek som används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

*Motivering till bedömning av brist**Samverkan*

Av läroplanen framgår att läraren ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen och organisera arbetet så att eleverna får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

Av intervjuer med elever framgår att lärarna vid Praktiska gymnasiet Gnesta inte samarbetar med varandra så att eleverna får möjlighet att arbeta ämnesövergripande. Lärare uppger vid intervju att de inte samverkar trots att rektorn har avsatt tid för dem att göra detta. Lärare har försökt dra igång gemensamma projekt, men de har inte blivit av och lärarna menar att det finns en ambition att samverka men att så inte har skett. Rektorn uppger att lärarna arbetar mycket var för sig och att hon därför har avsatt tid för möten så att lärarna kan börja samarbeta. Lärarsamverkan är något som behöver utvecklas vid skolenheten menar rektorn. I en kompletterande skrivelse uppger rektorn den 30 april 2015 att delar av samtliga gymnasiegemensamma ämnen är förlagda till APL och samtal mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och yrkesämnena förs för att kvalitetssäkra resultaten.

Utredningen visar att lärarna inte samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn måste därför säkerställa att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.

Elevhälsan

Enligt skollagen ska elevhälsan omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Av intervjuer med elever, lärare och personal vid elevhälsan framkommer att elevhälsan främst arbetar reaktivt och på individnivå. Elevhälsan arbetar inte förebyggande och hälsofrämjande på en övergripande nivå enligt de intervjuade. Det hälsofrämjande arbete som elevhälsans representanter ger exempel på, sker uteslutande på individnivå. Rektorn uppger att elevhälsan behöver bedriva ett mer förebyggande elevhälsoarbete. Hittills har elevhälsan mest arbetat åtgärdande menar rektorn.

Utredningen visar att elevhälsans arbete inte är hälsofrämjande och förebyggande på en övergripande nivå. Som ovan angetts föreskriver skollagen att elever ska ha tillgång till en samlad elevhälsa och att denna ska arbeta främst förebyggande och hälsofrämjande. Tillsynen visar att det arbete som sker då specialpedagogen, skolsköterskan och kuratorn samlas endast riktas mot åtgärder på individnivå. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn måste därmed säkerställa att det vid skolenheten finns en elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande.

Skolbiblioteket

Skollagen anger att elever i gymnasieskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Av läroplanen, avsnitt 2.1, framgår att det är skolans ansvar att varje elev som har slutfört bl.a. ett nationellt program eller ett introduktionsprogram i den utsträckning det framgår av elevens individuella studieplan kan använda bok- och bibliotekskunskap och modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Av intervjuer med elever, lärare och rektorn samt av verksamhetsbesök framgår att det inte finns något skolbibliotek vid Praktiska gymnasiet Gnesta. Böcker för utlåning finns i ett klassrum och elever uppger att de vid ett tillfälle har besökt stadsbiblioteket i Gnesta. Verksamhetsbesök visar att böckerna i det angivna klassrummet består av läroböcker i svenska och engelska, ordlistor och en del ungdomslitteratur. Av intervjuer med lärare och elever framgår att dessa böcker främst används i svenskundervisningen men inte i den övriga pedagogiska verksamheten. Lärare och rektorn uppger att en lärare har till uppgift att beställa böcker om lärarna anser att det behövs. En del faktaböcker för yrkesämnena finns i respektive klassrum. Rektorn anser inte att det finns något ytterligare behov av faktaböcker och att det finns många digitala källor

för eleverna att söka i. Om lärarna ser behov av att köpa in fler faktaböcker får de göra det menar rektorn. Eleverna uppger att de har tillgång till internet och Wikipedia på skolans datorer men kan inte ge några exempel på andra digitala källor som de kan använda för faktasökning. Lektionsobservation visar att elever använder Wikipedia som sin enda källa då de skriver arbeten och söker fakta. Rektorn uppger att skolan inte har satsat på just skolbiblioteket.

Utredningen visar att eleverna vid Praktiska gymnasiet Gnesta inte har tillgång till skolbibliotek i form av en gemensam och ordnad resurs. Även om det i ett klassrum finns hyllor med en del böcker är utbudet alltför begränsat och de böcker som finns används inte som en del i hela den pedagogiska verksamheten. Eftersom det saknas faktaböcker i den samlade resursen och eftersom tillsynen visar att utbildningen inte innebär att eleverna lär sig att använda flera olika relevanta digitala källor för faktasökning, bedömer Skolinspektionen att skolbibliotekets funktion inte stödjer eleverna i deras lärande. Detta begränsar elevernas möjligheter att använda bok- och bibliotekskunskap och modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn måste därför säkerställa att eleverna har tillgång till ett skolbibliotek som används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Ett föreläggande får enligt skollagen förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Som Skolinspektionen redovisat ovan i detta beslut uppfyller Praktiska Sverige AB:s verksamhet inte de krav som följer av författningarna. Praktiska Sverige AB föreläggs därför att vidta de åtgärder som beskrivits ovan. De brister som konstateras beträffande lärarnas samverkan, elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete samt skolbiblioteket försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Eftersom bristerna inom området förutsättningar för lärande och trygghet kvarstår vid Skolinspektionens tillsynsbesök i mars 2015 kan bristerna med hänsyn till den tid som förflutit inte anses vara av tillfällig art. Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna är allvarliga och att det därmed föreligger skäl att förena föreläggandet med vite.

Styrning och utveckling av verksamheten

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Praktiska Sverige AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- Personalen vid skolenheten ges möjlighet till den kompetensutveckling som krävs, för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter. (2 kap. 34 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna:

- Rektorn ska planera för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomföra dessa.
- Personalen vid skolenheten ska ges möjlighet till den kompetensutveckling som krävs, för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att rektorn ansvarar för att utbildningen på skolenheten systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp och utvecklas. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen vid skolenheterna ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att lärare och annan personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Läroplanen anger att det är rektorns ansvar att lärare och annan personal får möjlighet till den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

I verksamhetsrapporten från juni 2014 listar rektorn 11 utvecklingsområden som skolan behöver arbeta med under en treårsperiod. Av intervju med rektorn framgår att två av dessa områden, lärarnas kännedom om styrdokumentet samt betyg och bedömning, är de områden som av rektorn har bedömts som mest angelägna. Av såväl intervjun med rektorn som av tillsynen

i stort framgår att grunden för de prioriterade områdena är att det finns ett antal lärare vid Praktiska gymnasiet Gnesta som behöver kompetensutvecklas gällande dessa områden för att utbildningen ska riktas mot de nationella målen och för att eleverna ska få en utbildning som innebär att de når en yrkesexamen. Samtidigt framgår av intervjuer, med både rektorn och lärare, att en del av de lärare som har behov av sådan kompetensutveckling varken får delta i utvecklingsarbete eller i den kompetensutveckling som skolan erbjuder inom dessa områden. Lärare menar att detta beror på att en del visstidsanställda lärare inte får betalt för att närvara vid möten och kompetensutvecklingsdagar.

Tillsynen visar att verksamheten vid Praktiska gymnasiet Gnesta alltför har brister inom områden som rektorn har identifierat och som starkt påverkar elevernas möjligheter att slutföra utbildningen. Att lärare och elever tycker att det pedagogiska ledarskapet har stärkts sedan föregående läsår är positivt men föranleder ingen annan bedömning. Eftersom planerade utvecklingsåtgärder inte har involverat alla lärare och eftersom lärarnas roll i genomförandet bedöms som central, bland annat vad gäller undervisning och bedömning, finner Skolinspektionen att det pedagogiska ledarskapet behöver bli tydligare för att säkerställa att utbildningen styrs och utvecklas på ett sätt som motsvarar författningarnas krav. Lärare som varit anställda under merparten av läsåret har inte deltagit i kompetensutveckling trots att de ansvarar för flera kurser som samtliga elever vid skolenheten läser. Detta får konsekvenser för elevernas möjlighet att slutföra utbildningen. Sammanfattningsvis visar utredningen att det vid Praktiska gymnasiet Gnesta finns brister i styrning och ledning av verksamheten. Detta har bidragit till flera brister inom ett antal av de arbetsområden som granskas i tillsynen och innebär att eleverna inte ges en utbildning som motsvarar författningarnas krav. Huvudmannen och rektorn måste därmed säkerställa att rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa samt att alla undervisande lärare får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Ett föreläggande får enligt skollagen förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt. Som Skolinspektionen redovisat ovan i detta beslut uppfyller Praktiska Sverige AB:s verksamhet inte de krav som följer av författningarna. Praktiska Sverige AB föreläggs därför att vidta de åtgärder som beskrivits ovan. De brister som

Beslut

2015-06-29
26 (30)

Dnr 44 - 2014:8354

konstateras beträffande styrning och utveckling av verksamheten försvårar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Eftersom bristerna inom området styrning och ledning kvarstår vid Skolinspektionens tillsynsbesök i mars 2015 kan bristerna med hänsyn till den tid som förflutit inte anses vara av tillfällig art. Mot bakgrund av ovanstående finner Skolinspektionen att bristerna är allvarliga och att det därmed föreligger skäl att förena föreläggandet med vite.

Övriga arbetsområden:

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Garanterad undervisningstid i yrkesprogram

Bedömning:

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

Beslut

2015-06-29
27 (30)

Dnr 44 - 2014:8354

I ärendets slutliga handläggning har deltagit avdelningschef Björn Persson, rättschef Marie Axelsson, enhetschef Maria Kärrman, jurist Elisabeth Seferidis och utredare Åsa Kildén (föredragande).

Ann-Marie Begler
Generaldirektör

Hur man överklagar, se bilaga 3

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Praktiska Gnesta

Bilaga 3: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Praktiska Gnesta

Huvudman för Praktiska gymnasiet Gnesta är Praktiska Sverige AB med organisationsnummer 556257-5786. Verksamheten vid skolenheten startade läsåret 2010/2011.

Vid skolenheten anordnas vid tillsynsbesöket utbildning i följande nationella program och inriktningar:

- Barn- och fritidsprogrammet (BF) med inriktningarna fritid och hälsa, pedagogiskt arbete och socialt arbete
- Bygg- och anläggningsprogrammet (BA) med inriktningarna husbyggnad, mark och anläggning samt plåtslageri
- Fordons- och transportprogrammet (FT) med inriktningarna transport, personbil samt karosseri och lackering
- El- och energiprogrammet (EE) med inriktning dator- och kommunikationsteknik
- Handels- och administrationsprogrammet (HA) med inriktningarna administrativ service samt handel och service
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL) med inriktningarna kök och servering samt bageri och konditori
- Hantverksprogrammet (HV) med inriktningarna frisör och övriga hantverk
- VVS- och fastighetsprogrammet (VF) med inriktningarna fastighet, kyl- och värmepumpsteknik, ventilationsteknik samt VVS.
- Vård- och omsorgsprogrammet (VO)

Enligt skolans uppgifter har skolenheten totalt 82 elever i mars 2015. Av dessa läser 65 elever nationella yrkesprogram och lärlingsutbildning, 7 elever läser introduktionsprogrammet programinriktat individuellt val (IMPRO) och 10 elever läser introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (IMYRK).

Bilaga 3: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Skolinspektionen Lund, Box 156, 221 00 Lund .

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.

Beslut

2015-06-29
27 (30)

Dnr 44 - 2014:8354

I ärendets slutliga handläggning har deltagit avdelningschef Björn Persson, rättschef Marie Axelsson, enhetschef Maria Kärrman, jurist Elisabeth Seferidis och utredare Åsa Kildén (föredragande).

Ann-Marie Begler
Generaldirektör

Hur man överklagar, se bilaga 3

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Praktiska Gnesta

Bilaga 3: Överklagandehänvisning

Skolinspektionen

Box 23069, 104 35 Stockholm